

Osaamista
ja oivallusta
tulevaisuuden
tekemiseen

Noora Roininen, Emma Roivas

Mitä lapselleni kuuluu?

Vanhempien kokemuksia varhaiskasvattajien kanssa
tehtävästä yhteistyöstä

Metropolia Ammattikorkeakoulu

Sosionomi (AMK)

Sosiaalialan tutkinto-ohjelma

Opinnäytetyö

9.11.2020

Tekijä(t)	Noora Roininen, Emma Roivas
Otsikko	Mitä lapselleni kuuluu? Vanhempien kokemuksia varhaiskasvattajien kanssa tehtävästä yhteistyöstä
Sivumäärä Aika	31 sivua + 2 liitettä 9.11.2020
Tutkinto	Sosionomi (AMK)
Tutkinto-ohjelma	Sosiaalialan tutkinto-ohjelma
Suuntautumisvaihtoehto	Varhaiskasvatus
Ohjaaja(t)	Lehtori Satu Hakanen Lehtori Miia Ojanen
<p>Tämän opinnäytetyön tarkoituksena oli selvittää vanhempien ja varhaiskasvattajien välistä yhteistyötä sekä vuorovaikutusta ja viestintää sen osana. Aihetta lähestyttiin vanhempien näkökulmasta. Halusimme tuoda esille vanhempien kokemuksia varhaiskasvatuksessa tapahtuvista keskusteluista sekä kohtaamisista heidän ja kasvattajien välillä. Tutkimuksen pääpaino oli erityisesti päivittäisessä ja viikoittaisessa yhteistyössä. Opinnäytetyö toteutettiin erään vantaalaisen yksityisen päiväkodin kanssa.</p> <p>Opinnäytetyömme on tehty laadullisena tutkimuksena. Aineisto kerättiin haastattelemalla viittä vanhempaa joko kasvotusten tai puhelimitse. Haastatteluiden kautta saatu aineisto analysoitiin teemoittelun kautta. Työmme teoriapohja muodostui aiheeseen liittyvästä kirjallisuudesta ja aiemmasta tutkimustiedosta.</p> <p>Tutkimuksesta selvisi vanhempien olevan kaiken kaikkiaan tyytyväisiä varhaiskasvatusta kohtaan. Yhteistyön koettiin olevan sujuvaa ja kasvattajilta saadun tiedon vastaavan pääosin vanhempien tarpeisiin. Haastateltavat kertoivat kasvattajien vaikuttavan kiinnostuneilta vanhempien kohtaamisesta ja heidän tapansa olla vuorovaikutuksessa oli hyvää. Vastauksissa tuli esille erityisesti kiireen tunne kohtaamisissa. Lisäksi naapuriryhmän kasvattajien kanssa asioiminen ei tuonut riittävää tietoa lapsen päivän sisällöstä. Toisaalta taas pieni osa haastattelun vastaajista kertoi edellä mainittujen asioiden olleen myös päinvastaisia. Kokemukset vaihtelivat jonkin verran haastateltavien välillä ja niissä oli hajontaa. Vanhemmat toivoisivat saavansa kuvia lapsen päivästä sanallisen kerronnan lisäksi. Päiväkodin viestintäsovelluksen ongelmien koettiin jossain määrin harmittavan.</p> <p>Tutkimuksen myötä saatu tieto tulee hyödyntämään erityisesti yhteistyöpäiväkodin arkea, sillä vanhempien kertomat ajatukset ja kokemukset kuvastavat yhteistyön tämänhetkistä tilaa vanhempien silmin. Tulokset eivät pienen otantansa vuoksi sovellu sellaisenaan käytettäväksi muissa varhaiskasvatuksen yksiköissä. Jokainen varhaiskasvatuksen henkilöstöön kuuluva voi kuitenkin kiinnittää huomiota keskeisiin tutkimuksessa nousseisiin seikkoihin. Vanhempien näkökulman esille saamisen myötä toimintakulttuuria voidaan kehittää käyttäjäystävällisempään suuntaan.</p>	
Avainsanat	varhaiskasvatus, yhteistyö, vanhemmat

Author(s)	Noora Roininen, Emma Roivas
Title	How is my child doing? Parents' experiences of cooperation with the educators
Number of Pages Date	31 pages + 2 appendices 9 November 2020
Degree	Bachelor of Social Services
Degree Programme	Social Services
Specialisation option	Early Childhood Education
Instructor(s)	Satu Hakanen, Principal Lecturer Miia Ojanen, Principal Lecturer
<p>The purpose of this thesis was to find out about the cooperation between parents and educators, and also interaction and communication as a part of it. The subject was approached from the parents' point of view. We wanted to highlight the parents' experiences about the conversations and encounters between them and educators in the early childhood education. The main focus of our study was especially in the daily and weekly cooperation. The thesis was executed with a private kindergarten that is located in Vantaa.</p> <p>Our thesis was made as a qualitative study. The survey data was collected by interviewing five parents either face-to-face or by phone. The data from interviews was analyzed by using the thematic approach. The theoretical framework was formed by using the literature of the theme and a previous research study.</p> <p>It appeared in our study that all in all the parents are satisfied with the early childhood education. The cooperation was experienced as effective and the information from the educators mostly meets the needs of the parents. The interviewees told that the educators were interested in meeting the parents and that their way of interacting was good. The feeling of haste in encounters especially appeared in the answers. Also, the discussions with the educators of the adjacent groups did not give enough information about the children's days. On the other hand, a small amount of the respondents thought the opposite about the things mentioned above. Experiences varied to some extent among the interviewees and there was some variation. The parents would like to get photos from the day of their children in addition to conversations. The malfunctioning of the communication application of the kindergarten was seen irritating by the parents.</p> <p>The data acquired from the study will benefit the everyday life of the partner kindergarten, because the thoughts and experiences of the parents reflect the current situation of the cooperation through the parents' eyes. The results are not usable in other early childhood education units as such because of the small sample size. However, all employees of the early childhood education may pay attention to the main points that came up in the study. Along with discovering the perspective of the parents, the organizational culture can be developed to a more user-friendly direction.</p>	
Keywords	early childhood education, cooperation, parents

Sisällys

1	Johdanto	1
2	Varhaiskasvatus	2
3	Lapsi ja vanhemmat varhaiskasvatuksen äärellä	4
4	Vanhempien ja kasvattajien välinen yhteistyö	6
4.1	Huoltajien kanssa tehtävä yhteistyö	6
4.1.1	Yhteistyön muotoutuminen	6
4.1.2	Toimiva yhteistyö	7
4.1.3	Yhteistyön haasteet	9
4.2	Vuorovaikutus	10
4.3	Kasvattajien ja huoltajien välinen viestintä	11
5	Toteutus	13
5.1	Yhteistyöpäiväkoti ja haastateltavat	13
5.2	Tutkimuksen lähtökohta, tavoite ja tutkimuskysymykset	14
5.3	Tutkimusmenetelmä	15
5.4	Tutkimuksen toteutus ja aineiston keruu	15
5.5	Aineiston analysointi	16
5.6	Eettisyys ja luotettavuus	17
6	Tulokset	19
6.1	Viestinnän keskeinen sisältö	19
6.2	Viestinnän toteuttamisen tavat	19
6.3	Vanhempien tarpeiden ja saadun tiedon vastaavuus	20
6.4	Tyytyväisyys kasvattajia kohtaan on pääasiassa hyvää	21
6.5	Asioiden puheeksi ottamisessa oli eroja	22
6.6	Kasvattajia kohtaan esiintyvä tyytymättömyys	22
6.7	Kiireen vaikutus kohtaamisissa	23
6.8	Kehitysehdotukset päiväkodille	23
7	Johtopäätökset	24
8	Pohdinta	26
	Lähteet	28
	Liitteet	

Liite 1. 3-4 -vuotiaiden lasten vanhemmille

Liite 2. Teemahaastattelu vanhemmille

1 Johdanto

Opinnäytetyömme käsittelee vanhempien ja varhaiskasvattajien välistä yhteistyötä, vuorovaikutusta ja viestintää. Haastattelemme tutkimuksessamme 3-4 -vuotiaiden lasten vanhempia. Haluamme selvittää heidän ajatuksiaan ja näkemyksiään siitä, minkälaista tietoa he saavat lapsestaan ja lapsensa päiväkulusta varhaiskasvatuksessa sekä vastaako saatu tieto perheiden tarpeisiin. Olemme kiinnostuneita myös siitä, millä tavoin tieto vanhemmille välittyy. Haluamme kartoittaa vanhempien tyytyväisyyttä nykytilanteeseen sekä kehitysehdotuksia toiminnan parantamiseksi. Keskitymme opinnäytetyössämme tutkimaan erityisesti päivittäistä ja viikoittaista yhteistyötä.

Aiheen tutkiminen on tärkeää, sillä alle kouluikäiset lapset viettävät usein suuren osan päivästänsä varhaiskasvatuksessa. Vanhempien on tärkeää saada tietoa lapsesta, hänen arjestaan ja kasvustaan yksilöllinen kehitystaso huomioiden. Sekä tulevina varhaiskasvattajina että pienten lasten vanhempina koemme aiheen itsellemme ajankohtaiseksi. Kasvatusvastuu jakautuu vanhempien ja varhaiskasvattajien välille. Tämän vuoksi lapsen kuulumisten vaihto puolin ja toisin on hyvin oleellista.

Varhaiskasvatuksen ja perheiden välinen yhteistyö on viralliselta nimeltään huoltajien kanssa tehtävä yhteistyö. Käytämme työssämme pääsääntöisesti huoltaja -termin sijaan sanaa vanhempi. Tarkoitamme tällä lapsen vanhempaa tai muuta virallista huoltajaa. Puhuessamme varhaiskasvattajista tai kasvattajista, tarkoitamme kaikkia kasvatusvastuussa ja -tehtävissä olevia varhaiskasvatuksen työntekijöitä. Näitä ovat niin varhaiskasvatuksen opettajat kuin lastenhoitajatkin.

2 Varhaiskasvatus

Varhaiskasvatus on opetus- ja kulttuuriministeriön alaista toimintaa ja tarkoin säädeltyä. Varhaiskasvatuslaki astui voimaan alun perin vuonna 2015. Samoihin aikoihin alettiin puhumaan varhaiskasvatuksesta aiemmin käytetyn päivähoidon sijaan. Lakia päivitettiin vuonna 2018. Varhaiskasvatuslain lisäksi varhaiskasvatuksen järjestämistä ja toteuttamista säätelee Opetushallituksen laatima Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet -asiakirja. Valtakunnallisen varhaiskasvatussuunnitelman lisäksi laaditaan sekä paikalliset että lapsikohtaiset varhaiskasvatussuunnitelmat. Kunnat laativat paikalliset suunnitelmansa, joiden pohjalta jokainen varhaiskasvatusyksikkö tekee oman toimintasuunnitelman. Varhaiskasvatusta ohjaavat veloitteet pohjautuvat Suomen perustuslakiin varhaiskasvatuslain, vasun perusteiden ja varhaiskasvatuksesta annetun valtioneuvoston asetuksen lisäksi. Varhaiskasvatussuunnitelman perusteiden tarkoituksena on varmistaa varhaiskasvatuksen laatu ja tasa-arvoisuus Suomessa. Varhaiskasvatuksen tulee tarjota kaikille lapsille yhdenvertainen mahdollisuus kasvulle, kehitykselle ja oppimiselle. (Varhaiskasvatuslaki 2018/540; Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2018.)

Varhaiskasvatus on Suomessa merkittävä yhteiskunnan tarjoama peruspalvelu ja suuressa roolissa alle kouluikäisten lasten elämässä. 1-6 -vuotiaista lapsista valtaosa (77 %) on varhaiskasvatuksen piirissä (THL 2020). Suurin osa varhaiskasvatuksesta tapahtuu päiväkodeissa. Muita toimintamuotoja ovat perhepäivähoito sekä avoin varhaiskasvatus. (Varhaiskasvatuslaki 2018/540.) Varhaiskasvatuksella tarkoitetaan yksinkertaistettuna kodin ulkopuolella tapahtuvaa ryhmämuotoista lasten kasvatusta ja hoitoa, jossa painottuu pedagogiikka. Varhaiskasvatus koostuu perushoidosta, huolenpidosta, vuorovaikutuksesta, leikistä, ohjatusta toiminnasta sekä muista arjen rutiineista. (Koivunen 2009: 12.) Virallisemmin varhaiskasvatus määritellään:

Lapsen suunnitelmalliseksi ja tavoitteelliseksi kasvatuksen, opetuksen ja hoidon muodostamaksi kokonaisuudeksi, jossa painottuu erityisesti pedagogiikka (Opetushallitus n.d.).

Varhaiskasvatuksen arvopohja ja lapsikäsitys perustuvat ajatukseen jokaisen lapsen ja ihmisen ihmisarvosta, ainutlaatuisuudesta, kunnioittamisesta sekä hyväksytyksi tulemisestä omana itsenään. Lapsuus nähdään erityislaatuisena ja merkittävänä elämänvaiheena. Varhaiskasvatuksessa sitoudutaan YK:n Lapsen oikeuksien sopimuksen periaatteiden ja sisältöjen noudattamiseen sekä lapsen edun ensisijaisuuteen. Lapsella on oikeus muun muassa terveyteen, turvallisuuteen ja hyvinvointiin. Lapsella on oikeus myös

vuorovaikutukseen, itsensä ilmaisemiseen, mielipiteisiin, osallisuuteen sekä kuulluksi tulemiseen itseään koskevissa asioissa. Tasa-arvo, yhdenvertaisuus ja erilaisuuden arvostaminen ovat keskeisiä arvoja varhaiskasvatuksessa ja niiden vahvistaminen yhteiskunnassa sen tärkeä tehtävä. Varhaiskasvatuksessa tulee lisäksi noudattaa muuta lainsäädäntöä ja kansainvälisten sopimusten velvoittavuutta. (Varhaiskasvatuslaki 2018/540; Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2018: 20-21.)

3 Lapsi ja vanhemmat varhaiskasvatuksen äärellä

Varhaiskasvatustyön ytimessä on aina lapsi ja hänen hyvinvointinsa. Varhaiskasvatuksen tehtävänä on tukea lasten kasvua, kehitystä ja oppimista sekä huolehtia heidän turvallisuudestaan ja hyvästä arjestaan. Lapsen vanhemmat ovat ensisijaisesti vastuussa lapsensa kasvatuksesta. Lasten vanhempien vanhemmuuden ja kasvatustyön tukeminen sekä heidän kanssaan tehtävä yhteistyö ovat olennainen osa varhaiskasvattajan työtä. Yhteiskunnan tasolla varhaiskasvatus tarjoaa lasten vanhemmille mahdollisuuden työssäkäyntiin, yrittäjänä toimimiseen tai opiskeluun. Lapsella on oikeus osallistua varhaiskasvatukseen myös vanhempien ollessa työttöminä. (Varhaiskasvatustalaki 540/2018 ; Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2018: 14, 16.)

Lapsen siirtyminen varhaiskasvatukseen on sekä lapselle että hänen vanhemmilleen merkittävä muutoskohta elämässä. Vanhemmat ovat lapsensa asiantuntijoita ja tukijoita yhteistyön alkaessa kasvattajien kanssa. (Karikoski & Tiilikka 2016: 79.) Lapsi tuo mukanaan aiemman elämäkokemuksensa siirtyessään varhaiskasvatukseen. Kasvattajien ja vanhempien välisen yhteistyön myötä lapsen elämässä säilyvät jatkuvuuden ja turvallisuuden tunteet. Varhaiskasvattajilla on oma tärkeä roolinsa lapsen elämässä. Turvalliset ja pysyvät suhteet kasvattajien kanssa ovat merkityksellisiä ja niiden muodostumista tulee tukea. (Räihä 2004: 133; Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2018: 16.) Varhaiskasvatuksen ja perheen yhteinen kasvatustehtävä edellyttää yhteistyön johdonmukaisuutta, jotta siitä piirtyy lapselle mielekäs kokonaisuus (Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2018: 14). Vanhempien ja kasvattajien välisissä keskusteluissa muotoutuu kokonaiskuva lapsesta ja heidän tietämyksensä on toisiaan täydentävää (Alasuutari 2010: 47-48).

Varhaiskasvatus eroaa kodista kasvatusympäristönä. Kasvattajille ja vanhemmille tämä eroavaisuus tuo haasteita siltä osin, että odotukset ja vaatimukset lapsen käytöstä kohtaan eivät välttämättä vastaa toisiaan. Kasvuympäristöjen erilaisuus voi asettaa myös lapsen sopeutumaan kahteen erilaiseen maailmaan, joilla ei välttämättä ole yhteyttä eikä jatkuvuutta toisiinsa nähden. (Karikoski & Tiilikka 2016: 79.) Kasvattaja vaikuttaa omalla toiminnallaan turvallisen ilmapiirin syntyyn. Tämä turvallisuus voidaan saavuttaa luomalla yhteyksiä vanhempien ja varhaiskasvatuksen arjen välille. (Lyyra 2004: 122.) Kuumien vaihtojen, rutiinien ja ennakoitavuuden tukevat lapsen hyvinvointia ja sopeutumista (Räihä 2004: 133).

Varhaiskasvatuksessa kasvattajien ja perheiden kohtaamiseen tuo haasteita asiakasperheiden moninaisuus. Monenlaisten perheiden kohtaamisessa tarvitaan toimintamuo- toja, jotka palvelevat perheiden odotuksia ja tarpeita (Lämsä 2013: 57). Varhaiskasvat- tajiilta vaaditaan ammatillista ja kunnioittavaa suhtautumista erilaisia perheitä kohtaan, mikä on edellytyksenä hyvän kasvatusyhteistyön luomiselle (Varhaiskasvatussuunnitel- man perusteet 2018: 16). Moninaisten perhetilanteiden lisäksi perheiden tukiverkostolla on yhteistyön kannalta merkitystä. Jos perheellä on syystä tai toisesta vähäinen tukiver- kosto, korostuu varhaiskasvatuksen rooli perheen tukemisessa. (Heinonen ym. 2016: 183.)

4 Vanhempien ja kasvattajien välinen yhteistyö

4.1 Huoltajien kanssa tehtävä yhteistyö

Huoltajien kanssa tehtävällä yhteistyöllä sitoudutaan tukemaan lapsen kasvua, kehitystä ja oppimista. Yhteistyöstä siirryttiin käyttämään kasvatuskumppanuuden käsitettä 2000-luvun alkupuolella. Sittemmin on palattu takaisin alkuperäiseen huoltajien kanssa tehtävän yhteistyön käsitteeseen vuoden 2016 varhaiskasvatussuunnitelman perusteiden myötä. (Sosiaali- ja terveysministeriö 2002; Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2018: 34.) Varhaiskasvatuksen yhdeksi tavoitteeksi on Varhaiskasvatuslaissa (2018/540) määrätty:

Toimia yhdessä lapsen sekä lapsen vanhemman tai muun huoltajan kanssa lapsen tasapainoisen kehityksen ja kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin parhaaksi sekä tukea lapsen vanhempaa tai muuta huoltajaa kasvatustyössä. (Varhaiskasvatuslaki 2018/540 § 3)

Huoltajien kanssa tehtävä yhteistyö kattaa kasvattajien ja vanhempien tai muiden lapsen huollosta vastaavien henkilöiden välisen toiminnan varhaiskasvatuksessa (Koivunen 2009: 151). Kasvatusvastuu jakautuu sekä vanhempien että kasvattajien välille. Molemmilla osapuolilla on tietämystä lapsesta, ja lapsen etu on otettava yhteistyössä ensisijaisesti huomioon. Luottamus, kunnioitus ja vuorovaikutus ovat pohjana yhteistyölle, jolla pyritään takaamaan lapsen kasvun ja kehityksen edistäminen varhaiskasvatuksessa. (Koivunen 2009: 151-152; Mykkänen & Böök 2017: luku 4. Moninaiset perheet ja varhaiskasvatus; Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2018: 34.)

4.1.1 Yhteistyön muotoutuminen

Vanhempien ja kasvattajien välisen toimivan ja hyvän yhteistyön rakentuminen alkaa ensimmäisestä kohtaamisesta. Varhaiskasvatuksen aloitusvaihe tarjoaa vanhemmille mahdollisuuden nähdä ja kokea varhaiskasvatusta lähietäisyydeltä. Vanhemmat tulevat yhdessä lapsensa kanssa tutustumaan varhaiskasvatuspaikkaan sekä sen arkeen ja tapoihin. Tutustumisten ja alun keskusteluiden jälkeen yhteistyö tulee pääasiassa tapahtumaan päivittäisten kohtaamisten muodossa. (Heinonen ym. 2016: 226.) Haku- ja tuontitilanteet tarjoavat vanhemmille hyvän mahdollisuuden ottaa asioita puheeksi varhais-

kasvattajien kanssa. Soccan ja VKK-Metron tutkimuksen (2011) mukaan tämä nähdäänkin yhtenä merkittävimpänä väylänä varhaiskasvatussuunnitelmakeskusteluiden ohella. (Venninen & Leinonen & Rautavaara-Hämäläinen & Purola 2011: 11.)

Vanhempien ja kasvattajien välinen luottamus rakentuu vähitellen. Luottamuksen syntyyn kasvattajan ja vanhemman välillä vaikuttavat muun muassa kuulluksi tulemisen kokemukset sekä mahdollisuus vaikuttaa lastaan ja perhettään koskevissa asioissa. (THL 2017: 15.) Kun vanhemmat ja kasvattajat oppivat tuntemaan toinen toisensa paremmin, yleensä myös keskusteluista ja kohtaamisista tulee syvempiä ja keskustelujen sisältö monipuolistuu. Kasvattajat tuovat näkemyksensä varhaiskasvatuksen ja vanhemmat taas kotiolojen osalta ja näin lapsen elämän eri ympäristöt liitetään yhteen keskinäisessä vuoropuhelussa. (Kaskela ja Kekkonen 2006: 17.) Molempien osapuolien on toivottavaa toimia myös yhteisesti asettamiensa tavoitteiden perusteella. Näin tavoitteita kohden pyrkiminen viedään käytännön toteutukseen. (Lämsä 2013: 54.)

Varhaiskasvatuslain mukaan lapselle laaditaan varhaiskasvatussuunnitelma yhdessä varhaiskasvatushenkilöstön ja vanhempien sekä lapsen kanssa. Lapsen vanhemmilla on mahdollisuus osallistua varhaiskasvatussuunnitelman suunnitteluun, toteuttamiseen sekä arviointiin säännöllisesti. (Varhaiskasvatuslaki 540/2018 § 23.) Lapsen näkökulma tulee huomioida suunnitelman laadinnassa. Lapsen varhaiskasvatussuunnitelma tehdään lapsen aloitettua varhaiskasvatuksessa ja sitä päivitetään vähintään kerran vuodessa ja lisäksi tarpeen niin vaatiessa. (Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2018: 10.) Päiväkotibarometrin 2019 mukaisesti varhaiskasvatussuunnitelman päivittäminen näyttää toteutuvan ajantasaisesti suurimmalla osalla lapsista (Suomen Vanhempainliitto ja Förbundet Hem och Skola 2020: 11).

4.1.2 Toimiva yhteistyö

Vanhempien on tärkeää kokea, että heitä kuullaan ja heidän ajatuksiaan kunnioitetaan. Vanhempien on myös tärkeää tietää ja tuntea, että kasvattajia on helppo lähestyä lasta koskevilla asioilla. (Helenius & Lummelahki 2018: 18.) Lähtökohtaisesti toimiva yhteistyö perustuu tuomitsemattomaan suhtautumiseen lapsen vanhempia kohtaan. Kasvattajien ja vanhempien välisissä keskusteluissa molempien näkemyksille ja kokemuksille annetaan yhtä lailla painoarvoa. Laaja ja molemminpuolinen näkemys lapsesta mahdollistaa lapsen yksilöllisten tarpeiden huomioimisen ja niihin vastaamisen. (Ahonen 2017: 245.)

Avoimuus on yhteistyössä tärkeää. Huoltajia tuetaan heidän kasvatustehtävässään, vaikka kaikesta ei oltaisikaan yhtä mieltä. Sekä positiivisista että negatiivisista asioista olisi pystyttävä puhumaan. Huoltajien toiveet yhteistyölle on hyvä olla tiedossa, jotta osataan vastata heidän tarpeisiinsa. Välillä kuitenkin yksittäisten vanhempien toiveita voi olla vaikea toteuttaa, sillä toiminnan suunnittelussa on huomioitava koko lapsiryhmä. (Koivunen 2009: 151, 154; Venninen ym. 2011: 38.)

Kasvattajat voivat tarvita huoltajan neuvoa ja mielipidettä lasta koskevissa asioissa. Huolen ilmeneminen on esimerkiksi yksi tilanteista, jossa vanhemman näkemystä kaivataan. Vanhemmalle välittyy tieto siitä, että hänen tietämyksensä on arvokas. Kasvattajan asenteen ja suhtautumisen on oltava ammatillinen ja välittävä. Kasvattajan tulee myös olla luottamuksen arvoinen sekä aidosti läsnä ja kuulla, mitä huoltajalla on sanottavana. Joskus kasvattaja voi joutua kohtaamaan huoltajan puolelta huonoa käytöstä tai vähätelyä. Kun kasvattaja säilyttää tällaisessa tilanteessa ammatillisuutensa, rakentavaan vuorovaikutukseen on mahdollisesti helpompi myöhemmin palata. (Koivunen 2009: 158-159,167.) Haasteellisia tilanteita on helpompi kohdata ja käsitellä mikäli yhteistyö kasvattajien ja vanhempien välillä on muotoutunut hyväksi ja toimivaksi jo ennen haasteiden ilmenemistä (Heinonen ym. 2016: 226).

Jokaisella perheellä on omat yksilölliset tilanteensa ja tarpeensa, jotka huomioidaan vanhemmuuden tukemisessa. Varhaiskasvatuksella on suuri vaikutus lapsen ja vanhempien elämään. Tiivis vuorovaikutus nähdään lapsen kehitystä tukevana tekijänä. Koivula (2004) mainitsee, että Hujala-Huttusen ja Nivalan (1996) mukaan kasvattajat voivat tukea vanhempia kasvatustehtävässään korostaen ja vahvistaen perheen positiivisia voimavaroja. (Junttila 2004: 14; Koivula 2004: 77-78, 82-83.)

Varhaiskasvatuksen ja perheiden välistä yhteistyötä edistää, että molemmat osapuolet kokevat yhteydenoton olevan helppoa puolin ja toisin (Karhuniemi 2013: 90-91). Haasteellisessa tilanteessa vanhemmat voivat kertoa omista ajatuksistaan ja näkemyksistään helpommin, jos heitä kannustetaan siihen ongelmakohtia normalisoivalla asenteella. Vanhemmilla tulee olla keskusteluissa mahdollisuus kommentoimiseen, kysymiseen ja omista ajatuksista kertomiseen. Tilan antaminen vanhemman äänelle mahdollistaa keskustelun viemisen siihen suuntaan, johon vanhempi on halukas sen viemään. (Lyyra 2004: 121-122; Koivunen & Lehtinen 2015: 73.) Kasvattajan on hyvä olla valmis vastaa-

maan myös vanhemman tunteiden kuohuntaan. Monenlaisen ajatuksen- ja tiedonvaihdon vastaanottaminen voi viedä hetken, ja vanhemmalle on hyvä antaa aikaa käsitellä asiaa sekä mahdollisuus palata siihen myöhemmin. (Koivunen & Lehtinen 2015: 73.)

4.1.3 Yhteistyön haasteet

Varhaiskasvatuksessa kasvattajat näkevät ja kohtaavat lapsen, jonka päivä koostuu monenlaisista, sekä hyvistä että huonoista hetkistä. Vanhempien kanssa tehtävää yhteistyötä voi heikentää se, että kerrotaan toistuvasti vain negatiivisia asioita lapsen päivästä. On toki aiheellista kertoa tapahtumista totuudenmukaisesti, mutta muistettava myös positiivisten asioiden kertomisen merkitys. Kasvattajien voi olla tarpeellista täsmentää, ettei palaute koske lasta vaan hänen toimintaansa tietyssä tilanteessa. (Karhuniemi 2013: 91.) Kasvattajan on tärkeää miettiä, kuinka hänen keskustelunsa anti vaikuttaa lapsen kehitystä ja vanhempien kanssa tehtävää yhteistyötä myönteisesti edistäen. Lapsen positiivisten piirteiden huomioiminen varhaiskasvatuksessa on vanhemmille merkityksellistä. (Ahonen 2017: 247.)

Toisinaan perheiden elämäntilanteet tai muut yksilölliset tekijät haastavat arkea. Mikäli vanhempien elämänhallinnassa on ongelmia, ei heillä välttämättä ole voimavaroja pyytää tai vaatia mitään erityistä varhaiskasvatukselta. Vanhemmuuteen voidaan tarvita paljon tukea, etteivät lapset jäisi vähälle huomiolle. (Koivula 2004: 82.) Mikäli kasvattaja kokee, etteivät hänen omat mahdollisuutensa tuen antamiseen ole riittävät, voidaan asioista puhua yhdessä muun kasvatushenkilöstön kanssa. Jos kyse on haasteellisesta tai vakavasta asiasta, on kasvattajan tärkeää toimia hyvin pikaisesti. Tämänkaltainen tilanne edellyttää usein myös yhteistyötä muiden tahojen kanssa. (THL 2017: 10-11.)

Lapsia havainnoidaan varhaiskasvatuksessa hyvin paljon. Havaintojen pohjalta saataan tehdä toisinaan tulkintoja, joilla ei välttämättä ole todenperäistä pohjaa. Kasvattajien on tärkeää muistaa, ettei näistä tulkinnoista keskustella ensin vanhempien vaan toisten kasvattajien kanssa. Vasta siinä vaiheessa, kun on perusteltua puhua kasvattajien yhteisessä keskustelussa olleista havainnoista ja tulkinnoista vanhempien kanssa, voidaan näin toimia. Vanhemmille on hyvä esittää hyvät perustelut tulkintojen taustalla, jotta ne nähdään positiivisessa valossa. Vahvat tulkinnat voivat saada vanhemman suhtautumaan kielteisesti varhaiskasvatukseen tai heikentävän luottamusta. Vanhempia kohdattaessa on kiinnitettävä erityistä huomiota siihen, kuinka vanhemmille asioista kerrotaan.

Havainnoista kertomisen tulee tapahtua kiireettömässä ilmapiirissä. Kasvattajan on kerrottava havainnot totuudenmukaisina, vähättelemättä tai kaunistelematta asioita. Ammatillisuus kulkee koko ajan mukana keskusteluissa. (Koivunen & Lehtinen 2015: 72-73.)

4.2 Vuorovaikutus

Vuorovaikutuksella tarkoitetaan kokonaisvaltaisesti ihmisten välistä olemista, tekemistä, kommunikointia ja viestintää. Kommunikaation käsitteen voidaan katsoa koostuvan kahdesta eri osa-alueesta eli kielellisestä sekä ei-kielellisestä kommunikaatiosta. Kielelliseen kommunikaatioon kuuluvat esimerkiksi sanat ja lauserakenteet. Ei-kielellinen kommunikaatio muodostuu muun muassa ilmeistä, eleistä ja vartalon asennoista ja on yleensä tiedostamatonta sekä viestii syvällisistä asioista, kuten tunteista ja suhtautumistavoista. Siihen uskotaan kielellistä kommunikaatiota herkemmin, mikäli näiden kahden välillä on ristiriitaa. (Kauppila 2005: 19-20; Koivunen 2009: 47; Launonen n.d.; Viestintäkeskus n.d.; Väestöliitto n.d.) Salminen (2017) kuvailee Robert Hinden (1987) ajatuksia vuorovaikutuksesta. Kasvattajan suhtautuminen vanhempiin näyttäytyy sekä sanallisen että sanattoman vuorovaikutuksen kautta. Vuorovaikutus on aina vastavuoroista, ja se muokkautuu vuorovaikutuksessa olevien henkilöiden mukaiseksi. Aiemmat kokemukset ja eletty elämä muokkaavat myöhempiä vuorovaikutustilanteita. (Salminen 2017: luku 9. Kasvattaja lasten kehityksen ja oppimisen tukijana.)

Varhaiskasvatuksen henkilökunta kohtaa lapsia ja heidän vanhempiaan päivittäin. Varhaiskasvattajien hyvään vuorovaikutusosaamiseen kuuluu taito kohdata vanhempia ja perheitä sensitiivisesti, mukauttaa toimintaansa tilanteen mukaan sekä olla läsnä. Kerrotulla havainnoillaan lapsesta, tämän kehityksestä ja toimimisesta päivähoitossa, kasvattajat osoittavat kiinnostustaan ja arvostustaan lasta kohtaan. Samalla he sanoittavat lapsen arkea vanhemmille ja tuovat heidän tietoonsa lapsen kertomuksia, hauskoja tapahtumia sekä muita arvokkaita hetkiä. Kuulumisten vaihtaminen ja lapsen päivästä kertominen ovat merkittävä osa niin lasten, vanhempien kuin varhaiskasvattajien arkea. (Kaskela & Kekkonen 2006: 44-46; Koivunen 2009: 152.)

Hyvän ja toimivan vuorovaikutussuhteen keskeisiä elementtejä ovat molemminpuolinen arvostus, kunnioitus ja luottamus. Näiden saavuttaminen vaatii kaikilta osapuolilta ennakkoluulottomuutta, erilaisuuden hyväksymistä, läsnäoloa, kuuntelemista, kohtaamista sekä empatiakykyä. (Kauppila 2005: 70; Koivunen 2009: 15, 123, 159.) Hyvä vuorovaikutus on positiivissävytteistä. Reijo A. Kauppilan (2005) mukaan:

Hyvään vuorovaikutukseen kuuluu positiivinen sosiaalinen kontakti, jonka syntymisen edellytyksenä on, että toinen henkilö tulkitsee toisen kontaktipyrkimyksen tai viestin myönteiseksi. (Kauppila 2005: 70).

Erilaiset ennakkoluulot, asenteet, mielikuvat, pelot ja väärinymmärrykset värittävät kohtaamisia ja kanssakäymistä herkästi negatiiviseen suuntaan. Nämä sekä niiden vaikutus vuorovaikutukseen olisi tärkeä tunnistaa ja tarvittaessa käsitellä yhteisesti. (Koivunen 2009: 168, 174-175.)

4.3 Kasvattajien ja huoltajien välinen viestintä

Viestinnällä ja tiedonkululla tarkoitetaan tiedon välittymistä ja viestimistä osapuolelta toiselle. Sen eri osapuolina voivat olla esimerkiksi yksittäiset henkilöt, ihmisryhmät tai yhteisöt. Hyvin toimiva tiedonkulku ja viestintä on selkeää, oikea-aikaista, vastavuoroista, rehellistä ja avointa. Viestinnän välineitä on monenlaisia. (Suomen Kuntaliitto 2013: 6-7, 41.) Varhaiskasvatuksen ja kodin välisen yhteistyön ja viestinnän keinot vaihtelevat varhaiskasvatuksen yksiköittäin. Päivittäisten keskusteluiden lisäksi voidaan viestiä viikoittaisten ja kuukausittaisten tiedotteiden, sovellusten, sähköpostin ja ilmoitustaulun kautta. Muita tiedonkulun kanavia ovat sosiaalinen media ja puhelut sekä viestit. (Suomen Vanhempainliitto & Förbundet Hem och Skola 2019: 11.) Tavanomaisten asioiden viestimisen voi hyvin hoitaa kirjallisesti, mutta haasteellisten ja erityisten asioiden läpikäymisen olisi hyvä tapahtua kasvokkain tai puhelimitse. Kirjoitetun tekstin tyyli on yhtä tärkeä kuin sen sisältö. Selkeän kielen käyttö ja kunnioittava asenne edistävät viestin ymmärtämistä. (Karhuniemi 2013: 72-73.)

Lapsen asioissa viestiminen tapahtuu pääasiassa keskustelemalla. Vanhemman kanssa on myös voitu sopia muulla tavalla viestimisestä. Kasvattajan täytyy päivittäin kertoa riittävästi lapsen päivästä varhaiskasvatuksessa. Vanhemmat kaipaavat usein päivittäistietoja monipuolisempaa tietoa lapsesta. Heitä kiinnostavat esimerkiksi lapsen mieliala sekä leikkeihin osallistuminen. (Venninen ym. 2011: 51.) Toimiva viestintäkulttuuri on perustana hyvälle yhteistyölle. Yhteistyössä ei ole tärkeää, että kaikesta ollaan samaa mieltä, vaan ennemmin se on tapa etsiä ja saavuttaa yhteistä ymmärrystä lapsesta. Kasvattajan ja vanhemman välinen yhteistyö on molemminpuolista arvostusta, kuulemista, luottamusta ja avoimuutta. (Vantaan varhaiskasvatussuunnitelma 2019: 49.)

Lapsen on hyvä tietää, että varhaiskasvattajat ja vanhemmat puhuvat lapsen päivästä varhaiskasvatuksessa. Mikäli lapsi ei joko osaa tai halua kertoa päivästänsä, viestintäyhteys varhaiskasvattajien ja vanhempien välillä tuo turvan ja jatkuvuuden tunteen päiväkodin ja kodin välille. Lapsen on hyvä saada olla mukana ja kertoa päivästänsä yhdessä kasvattajan ja vanhemman kanssa. Tämä vahvistaa johdonmukaisuutta ja lapsen edun toteutumista. Lapsi saa kerrottua mielipiteensä ja olla mukana päättämässä omaan elämäänsä vaikuttavista asioista. (Ahonen 2017: 248-249.)

Erilaisten dokumenttien, kuten kuvien ja piirustusten kautta kasvattajat käsittelevät lapsen ja vanhempien kanssa lapsen ajatuksia, kiinnostuksen kohteita, tietoja ja taitoja. Pedagogisen dokumentoinnin myötä esiin nousevia asioita tuodaan näkyväksi ja otetaan suunnittelun lähtökohdaksi. Lapset ja heidän vanhempansa ovat tiedottamisen kohteen sijaan aktiivisia toimijoita. (Opetushallitus 2020.) Varhaiskasvatuksen toteuttamiseen kuuluu tärkeänä osana lasten ja lapsiryhmien päivittäinen havainnointi. Sitä tehdään monipuolisesti eri tilanteissa ja eri tavoin, sekä suunnitelmallisesti että arjen toimintojen keskellä. Kasvattajien tekemät havainnot toimivat pohjana sekä toiminnan suunnittelulle että vanhempien kanssa käytäville keskusteluille sekä viestinnälle. (Koivunen 2009: 24-28; Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2018: 57.)

5 Toteutus

Otimme yhteyttä useisiin eri päiväkoteihin loppuvuodesta 2019 selvittääksemme heidän kiinnostustaan osallistua opinnäytetyöhömmе. Saimme yhteistyökumppaniksemme Vantaalla sijaitsevan yksityisen Touhula-päiväkodin. Tutkimusluvan saatuaamme kirjoitimme vanhemmille jaettavan saatekirjeen, jossa kerroimme tutkimuksestamme, sen tarkoituksesta ja aikatauluista sekä kartoitimme heidän halukkuuttaan tulla haastateltavaksi. Haastattelimme viittä 3-4 -vuotiaan lapsen vanhempaa saadaksemme heidän näkökulmansa päiväkodin ja vanhempien välisestä yhteistyöstä sekä sen toimivuudesta. Kävimme haastatteluista saamamme tutkimusaineiston läpi ja erittelimme siitä keskeisimpiä esille nousseita aihealueita tutkimuskysymystemme pohjalta.

5.1 Yhteistyöpäiväkoti ja haastateltavat

Kunnallisen varhaiskasvatuksen lisäksi Suomessa järjestetään yksityistä varhaiskasvatusta. Yksityisten palveluntuottajien tuottama varhaiskasvatus on kunnan valvomaa ja se toimii varhaiskasvatuslain määrittämällä tavalla. (Vantaan kaupunki n.d.) Varhaiskasvatuksen piirissä olevista lapsista 14% osallistuu yksityiseen varhaiskasvatukseen (OECD 2019: 3).

Toteutimme opinnäytetyömme yhteistyössä erään Vantaalla sijaitsevan Touhula -päiväkodin kanssa. Touhula on yksityinen vuonna 2010 perustettu päiväkotiketju, jolla on yli 140 toimipistettä ympäri Suomea. Jokainen Touhula-päiväkoti toimii jollakin seuraavista kuudesta teemasta: liikunta, seikkailu, tiede, taide, kieli tai luonto. Kunkin Touhula-yksikön toimintaa säätelevät niin valtakunnallinen ja kuntakohtainen varhaiskasvatussuunnitelma, kuin myös Touhulan oma pedagoginen vuosisuunnitelma. (Touhula n.d.) Päiväkodissa on viisi lapsiryhmää, joissa lapsia yhteensä noin 80. Kasvatushenkilökuntaa on 13. Päiväkoti on seikkailuteemainen ja sen arkeen kuuluvat erityisesti runsas liikkuminen, retkeily, tarinallisuus ja itsensä ilmaiseminen eri tavoin (Touhula n.d.).

Kohderyhmäksemme valikoituivat 3-4 -vuotiaiden lasten vanhemmat. Pohdimme alle 3-vuotiaiden lasten päivien koostuvan suuremmalta osin perushoitotoimenpiteistä ja lasten välisessä kehityksessä on enemmän hajontaa. Yli 4-vuotiaat lapset puolestaan voivat jo itse pystyä kertomaan tarkemmin omista kuulumisistaan vanhemmille. Tyypillisesti 3-4 -vuotias lapsi saattaa kertoa tarinoita, jotka eivät ole todenperäisiä. Todellinen maailma

sekoittuu mielikuvitusmaailman kanssa eikä lapsi hahmota vielä ajanmääreitä. (Ojanen yms. 2010: 156-157.) Ennen kolmea ikävuotta lapsi kertoo itsenäisesti tarinoita, joskin kokemusmaailma on vahvasti läsnäolevassa hetkessä. Neljän vuoden iässä lapsen kertomassa tarinassa on usein jo ajallisesti oikea tapahtumien kulku. (Nurmi ym. 2014: 41.)

5.2 Tutkimuksen lähtökohta, tavoite ja tutkimuskysymykset

Päädymme tutkimaan yhteistyötä vanhempien näkökulman kautta, koska mielenkiinnostamme kohdistui ensisijaisesti heidän päivittäin saamaansa tietoon lastensa varhaiskasvatuspäivästä. Tieto siitä ajasta, jonka alle kouluikäiset viettävät ilman vanhempiensa läsnäoloa, on vanhemmille arvokasta. Nämä ajatukset ovat linjassa ajankohtaisen Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet (2018) -asiakirjan kanssa. Varhaiskasvatuksen tehtävänä on lasten kasvun, oppimisen ja hoidon tukeminen yhteistyössä vanhempien kanssa. Kasvattajat veloitetaan kertomaan lapsen päivän tapahtumista sekä hänen kokemistaan että tekemistään asioista varhaiskasvatuksessa. Kun kasvattajat kertovat vanhemmille lapsen päivästä varhaiskasvatuksessa, he samalla tarjoavat vanhemmille mahdollisuuden olla osa sitä kohtaa lapsen elämässä, jossa vanhemmat eivät ole olleet fyysisesti läsnä. (Lämsä 2013: 56; Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2018: 14.)

Painopiste tutkimuksessamme oli päivittäisissä keskusteluissa, koska niiden myötä tapahtuu suurin osa yhteistyöstä, vaihdetaan ajankohtaiset kuulumiset ja lapsi pääsee myös itse kertomaan ja kuulemaan päivästänsä. Päivittäiskeskusteluissa pidetään mukana lapsen henkilökohtaisen varhaiskasvatussuunnitelman tavoitteet ja niissä edistyminen, sekä tuodaan näkyväksi varhaiskasvatusta ja varhaiskasvatussuunnitelman mukaisten sisältöjen toteutumista.

Yhteistyökumppanimme kokivat ehdottamamme aiheen ajankohtaiseksi ja tärkeäksi. He olivat kiinnostuneita vanhempien näkemyksistä ja mielenkiinnolla mukana tutkimuksessa. Tarkoituksenamme oli välittää vanhempien näkemyksiä, kokemuksia sekä kehitysehdotuksia yhteistyöpäiväkodille. Toiveenamme oli, että päiväkotitoiminta voisi hyödyntää saamaansa tietoa kehittäessään päiväkodin toimintaa.

Tutkimuksemme tavoitteena oli selvittää vanhempien näkemyksiä siitä, minkälaista tietoa he saavat lastensa viettämästä ajasta varhaiskasvatuksessa ja vastaako se perhei-

den tarpeisiin. Lisäksi tavoitteenamme oli tutkia minkälaisena vanhemmat kokevat heidän ja kasvattajien välisen yhteistyön toteutuvan. Tavoitteenamme pohjalta muotoutuneet tutkimuskysymyksemme olivat:

Minkälaista tietoa vanhemmat saavat lapsesta ja hänen arjestaan varhaiskasvatuksessa?

Minkälaisena vanhemmat kokevat varhaiskasvattajien kanssa tehtävän yhteistyön toteutuvan?

5.3 Tutkimusmenetelmä

Valitsimme opinnäytetyömme tutkimusmenetelmäksi kvalitatiivisen eli laadullisen tutkimuksen. Laadullisen tutkimuksen tarkoituksena on saada muodostettua tutkittavasta aiheesta ja ilmiöstä mahdollisimman laaja ymmärrys ja kokonaiskuva. Laadullinen tutkimus kuvailee ilmiötä ja siihen vaikuttavia tekijöitä. Yleisimmin laadullisen tutkimuksen aineisto kerätään itse, olemalla vuorovaikutuksessa tutkittavien kanssa. Näin saatuja aineistoja kutsutaan primaariaineistoiksi. (Kananen 2019: 25-26.) Laadullisen tutkimuksen menetelminä käytetään useimmiten erilaisia haastatteluja ja havainnoiteja, joiden kautta muodostunut tutkimusaineisto on usein tekstipohjaista kuten haastattelut ja tarinat. (Hirsjärvi ym. 1997: 155, Kananen 2009: 26.)

Tutkittavat pyritään yleensä valitsemaan tarkoin, tutkittavaa ilmiötä jollakin lailla tuntevien joukosta. Tutkittavien omat näkemykset ja kokemukset ovat arvokkaita ja ne pyritään saamaan esille. (Hirsjärvi & Remes & Sajavaara 1997: 155.) Pyrimme tarjoamaan vanhemmille mahdollisimman rauhallisen ja avoimen tutkimustilanteen, jossa asioista on helppo puhua. Vanhemmille kasvattajien kanssa tehtävä yhteistyö oli jo ennalta tunnettua.

5.4 Tutkimuksen toteutus ja aineiston keruu

Toteutimme tutkimuksemme aineistonkeruun haastattelemalla yhteistyöpäiväkotimme 3- ja 4-vuotiaiden lasten vanhempia. Haastateltavia oli yhteensä viisi, joista neljä äitejä ja yksi isä. Heidän lapsensa olivat päiväkodin kahdessa eri ryhmässä. Suunnittelimme alun perin tapaavamme kaikki vanhemmat kasvotusten, mutta aikataulullisista haasteista johtuen kolme haastattelua toteutettiin puhelimitse. Kaksi haastattelusta järjestet-

tiin päiväkodin tiloissa, joissa oli läsnä vain haastateltava vanhempi ja tutkija(t). Puhelimen välityksellä olevissa haastatteluissa kokoonpano oli sama. Haastattelut olivat kes-
toltaan 10 - 25 minuuttia.

Käytimme aineistonkeruun tapana puolistrukturoitua teemahaastattelua. Valitsimme haastattelemisen, koska halusimme keskustella haastateltavien kanssa itse ja mieluiten kasvotusten. Suora kommunikointi sekä ihmisten sanattoman vuorovaikutuksen näkeminen ja havainnointi ovat haastattelun hyviä puolia. Haastateltavat nähdään aktiivisina toimijoina, joiden tulee saada keskustella asioista vapaasti. Haastattelu mahdollistaa tarkentavien ja täsmentävien kysymysten esittämisen reaaliaikaisesti. (Hirsjärvi ym. 1997: 194.)

Teemahaastattelu on yleisin haastattelumenetelmä ja sijoittuu toteutustavaltaan tiukemmin strukturoidun lomakehaastattelun sekä keskustelunomaisen avoimen haastattelun välille (Hirsjärvi ym. 1997: 197; Kananen 2019: 29). Valitsimme teemahaastattelun tutkimukseemme, koska se tuntui sopivalta tarkoitukseemme. Halusimme keskustella vanhempien kanssa tietyistä aiheista, mutta kuitenkin säilyttäen tilanteen melko vapaamuotoisena. Hirsjärven, Remeksen ja Sajavaaran (1997) mukaan teemahaastattelussa käsiteltävät aihepiirit mietitään yleensä etukäteen, mutta keskustelun kulku, aiheiden käsittelyjärjestys ja kysymysten esittämistapa saattavat vaihdella (Hirsjärvi ym. 1997: 197).

5.5 Aineiston analysointi

Haastattelujen jälkeen kuuntelimme haastattelut nauhalta ja kirjoitimme ne puhtaaksi sanasta sanaan. Merkitsimme teksteihin puhutun kielen lisäksi myös muut haastattelujen kannalta merkittävät seikat, kuten naurahdukset, huokaukset ja päälle puhumiset. Tämänlaista puhtaaksikirjoittamista kutsutaan litteroinniksi (Hirsjärvi ym. 1997: 210). Haastattelujen litteroiminen oli tarpeellista, koska laadullisessa tutkimuksessa aineiston tulee olla teksti- tai kuvamuodossa sen jatkokäsittelyä varten. Tekstimuotoinen aineisto helpottaa sen analysointia ja merkitsemistä. (Vilkkä 2015: 137.)

Analysoimme saadun aineiston käymällä sen läpi teemoittelun avulla. Toteutimme tämän lukemalla aineiston useaan kertaan ja etsimällä keskeisimpiä asioita ja aiheita, jotka nousivat haastatteluissa esille. Etsimme sekä yhteneväisyyksiä että eroavaisuuksia ja merkitsimme nämä aineistoon eri värein. Löytämiemme asioiden kautta muodostui erilaisia keskeisiä teemoja.

Valitsimme analyysimenetelmäksi teemoittelun, koska se sopii yleisesti sekä aineistolähtöiseen lähestymistapaan että teemahaastattelun avulla saadun aineiston läpikäymiseen. Teemoittelun tarkoituksena on löytää aineistosta aiheen ja tutkimuksen kannalta olennaiset ja tärkeimmät ydinkohdat. (Moilanen & Räihä 2015: 61.) Keskustelimme yhdessä esiinnousseista aiheista, ryhmittelimme niitä ja teimme tulkintoja. Yhteinen keskustelu työparin tai -kumppanin kanssa auttaa aineiston tulkitsemisessä ja monipuolistaa ajattelua (Moilanen & Räihä 2015: 62).

5.6 Eettisyys ja luotettavuus

Tieteellisen tutkimuksen luotettava ja hyväksyttävä toteuttaminen edellyttää hyvää tieteellistä käytäntöä, jota myös opinnäytetyön tutkimuksen on noudatettava. Hyvällä tieteellisellä käytännöllä tarkoitetaan Tutkimuseettisen neuvottelukunnan ja suomalaisen tiedeyhteisön yhdessä laatimaa tutkimuseettistä ohjetta, jossa kehoitetaan noudattamaan muutamia ennalta sovittuja määräyksiä. (Arene 2018: 3; Tutkimuseettinen neuvottelukunta 2012.)

Tutkimuksessa on kunnioitettava toisten aiemmin tekemää työtä, ja viittaaminen näihin aineistoihin tapahtuu asianmukaisella tavalla (Tutkimuseettinen neuvottelukunta 2012). Tutustuimme aiheeseemme liittyviin julkaistuihin materiaaleihin varhaisessa vaiheessa tutkimustamme. Huomioimme viittauskäytännöt aineistoa hyödyntäessämme.

Jokainen tutkimukseen osallistuva päättää itse tutkimukseen osallistumisestaan ja antaa siihen suostumuksensa (Arene 2018: 21). Tutkimuksen toteuttaminen edellyttää, että tarvittavat tutkimusluvut on haettu ja myönnetty (Tutkimuseettinen neuvottelukunta 2012). Haimme tutkimusluvan Touhulasta. Tutkimusluvan myöntämisen jälkeen jokainen tutkimukseen haastateltava vanhempi oli ilmaissut halukkuutensa osallistua. Ihmiseen kohdistuvassa tutkimuksessa on tärkeää kiinnittää huomiota siihen, millä tavoin tutkimuksen osallistujilta hankitaan suostumus, ja minkälaista tietoa he tutkimuksesta saavat (Hirsjärvi ym. 1997: 26). Haastateltavat saivat tiedon tutkimuksemme luonteesta jo saatekirjeiden kautta, jotka jätimme päiväkodille jaettaviksi. Kertasimme kuitenkin vielä haastattelun hetkellä tutkimuksemme aiheen ja haastateltavien vanhempien halukkuuden osallistua.

Tutkimusaineiston asianmukainen tallentaminen, esittäminen ja arviointi ovat oleellisia asioita tutkimuksessa. Rehellisesti, huolellisesti ja tarkasti toteutettu tutkimus on hyvän

tieteellisen käytännön mukainen. (Hirsjärvi ym. 1997: 27; Tutkimuseettinen neuvottelukunta 2012.) Olimme varmistaneet, että haastatteluiden nauhoittaminen sopii kaikille haastateltavista. Haastattelut nauhoitettiin puhelimella ja äänitteet sekä niistä tehdyt literoinnit olivat salasanan takana suojassa. Haastateltavat koodattiin tutkimuksen ajaksi numeeriseen muotoon. Aineistot eivät sisältäneet mitään tunnistetietoja, joista haastateltavat olisivat tunnistettavissa. Emme ole yksilöineet myöskään yhteistyöpäiväkoitamme. Tutkimusaineistot hävitämme asianmukaisesti tutkimuksen valmistuttua. Tulokset esitellään yhteistyöpäiväkodillemme sekä tallennetaan verkkoon. Tutkimusta ja sen tuloksia olemme arvioineet tutkimuskysymyksiimme ja tavoitteisiimme peilaten.

6 Tulokset

Opinnäytetyömme tulokset on koostettu viiden haastattelun perusteella ja niitä tarkastellaan eri aihealueiden kautta. Näiden osioiden avulla pyrimme vastaamaan asettamiimme tutkimuskysymyksiin sekä tuomaan julki vanhempien puheessa esiin nousseita kehitysehdotuksia. Tuloksissa on nähtävillä pääkohdittain vanhempien vastaukset kysymyksiimme sekä suoria lainauksia jokaisen haastateltavan puheesta.

6.1 Viestinnän keskeinen sisältö

Vanhemmat kertovat saavansa päivittäin tietoa lapsensa tekemisistä päiväkodissa. Useimmiten kerrotaan siitä, miten päivä on mennyt, mitä on syöty, kuinka on nukuttu ja mitä lapsi on tehnyt. Lisäksi vanhemmat saavat kuulla lapsensa leikeistä ja kaverisuhteista. Nämä asiat käydään läpi tyypillisesti jokaisen vanhemman kanssa. Perheiden tiedontarve vaihtelee yksilökohtaisesti. Toisille tieto arjen rutiineista on riittävää, toiset taas kaipaavat lisäksi laajempaa ja syvällisempää tietoa heille merkityksellisistä aiheista. Tällaisia ovat esimerkiksi lapsen uusien taitojen harjaantuminen sekä kehitykselliset pulmat. Muutama vanhemmista mainitsi huomanneensa, ettei kaikista pienistä tapaturmista oltu vanhemmille edes kerrottu. Vanhemmista suurin osa mainitsi saamansa tiedon sisältävän sekä positiivis- että negatiivissävytteistä asiaa

Miten päivä on mennyt ja mitä on tapahtunut.

No lähinnä ihan se päivittäinen raportti, että semmonen yleiskatsaus et miten päivä on sujunut ja onko syönyt miten on syönyt, onko nukkunut ja vähän sitä et mitä ne on päivän aikana puuhaillut. Mut aika semmonen lyhyt raportti päivittäin.

Mutta ku ei ne muista kertoa.

Osataan niinku hoitaa hyvin myös ne huonojen puolien puhuminen ja sitte niitten et jos on tullu jotain sanomista niinni siit on sanottu. Mut sit taas sielt on tullu myös niit positiivisii juttui, mitä päivän aikana on tapahtunu.

6.2 Viestinnän toteuttamisen tavat

Tieto lapsen kuulumisista tulee ensisijaisesti varhaiskasvattajilta kasvotusten lapsen tuonti- ja hakutilanteissa. Osa vanhemmista tuo ilmi saavansa yleisempää tietoa ryhmän

toiminnasta ja tekemisistä sähköisen viestintäkanavan kautta yhden tai useamman kerran kuukaudessa. Henkilökohtaisimmista asioista ei välttämättä ole puhuttu keskellä kiireisimpiä haku -ja tuontitilanteita, vaan niille on varattu oma tilansa ja aikansa. Aloite vaikean asian selvittelyyn on voitu tehdä myös viestillä.

Joskus sitten ollaan lähetetty myös viestin kautta, jos on joku semmonen. Tää on nyt aika hektistä tässä ryhmässä ruveta puhuu jostain, jos on ollu joku kiusaus juttu.

Meil tulee kerran kuukaudessako se on, semmonen koontikirje, että missä kerrotaan et mitä taitoja on harjoitettu ja mitä retkiä on tehty.

6.3 Vanhempien tarpeiden ja saadun tiedon vastaavuus

Tieto vastaa pääosin vanhempien tarpeisiin. Vanhempien näkemykset tiedon määrästä ja laadusta vaihtelevat. Haastatteluissa nousee esille, että tietoa tulee toisinaan liikaa ja toisinaan liian vähän. Lisäksi mainittiin, että vanhempien saama tieto lapsensa päivästä on osittain yhteydessä siihen, onko varhaiskasvattaja oman vai toisen ryhmän työntekijä.

Ihan oikeeta vaan kuulumisten vaihtoa ja niinku hyvin silleen kevyellä tasolla et ei mennä niinku hirveen syvällisiin asioihin siin.

Niin ei sitten välttämättä niinku vain tule niin täsmällistä tietoa tavallaan mitä sitten oman ryhmän aikuiselta tulis.

Tietoa on paljon menee välillä vähän ohikin.

Siis ainakin, jos me tiedetään toivottavasti kaikki, mitä täällä tapahtuu.

Se oli joka kerta, et "päivä meni tosi hyvin". Ni sit yritti niistä tiedon rippeistä kerätä sen, että mitenhän se nyt oikeesti meni sit.

Sanallisen viestinnän lisäksi vanhemmat kertoivat kaipaavansa valokuvia lapsen päivästä. Osa mainitsi, että kuvia on aiemmin lähetetty vanhemmille, muttei enää tällä hetkellä ainakaan sähköisen viestintäkanavan kautta.

6.4 Tyytyväisyys kasvattajia kohtaan on pääasiassa hyvää

Haastatteluiden perusteella voidaan sanoa vanhempien olevan kaiken kaikkiaan tyytyväisiä varhaiskasvattajien tapaan olla vuorovaikutuksessa ja kohdata vanhemmat yhteistyön merkeissä. Suurin osa vanhemmista oli sitä mieltä, että kasvattajat ovat kiinnostuneita sekä heistä että lapsista. Vastauksista ilmeni, kasvattajien kohtaavan vanhemmat luontevalla ja aidolla tavalla.

Kyllä mun mielestä toimii tosi hyvin yhteistyö.

Semmosta niinku aitoa ja läsnäolevaa.

Kyllähän tää päiväkotiki on vanhemmillekin semmonen et tuntee aikuiset et vähän niinku on jotain perhettä tässä niinku.

Avointa et kerrotaan rehellisesti puolin ja toisin kaikki asiat.

He on lämpimiä ainakin. Tosi ymmärtäväisiä.

Muutama vanhemmista mainitsi, että naapuriryhmän kasvattajat eivät näyttäneet kiinnostustaan heitä kohtaan. Toisaalta taas vastattiin, ettei kanssakäymisen kannalta ole merkitystä onko kasvattaja omasta vai naapuriryhmästä.

No ainakin oman ryhmän aikuiset on kiinnostuneita.

Pidempään ollut lapset tässä niin tuntee kyllä niinku suuremman osan hoitajista niin ei oo mitään merkitystä et kuka siinä on aikuisen kannalta että ollut aina ihan tyytyväinen kyllä hoitajiin.

Yksittäisestä vastauksesta ilmeni, että vanhempia kuullaan ja heidän toiveisiinsa vastaan. Useampi vanhemmista oli sitä mieltä, että lapsi otetaan myös mukaan kertomaan päivästä ja kasvattajat ovat kiinnostuneita lapsen mielipiteistä ja ajatuksista.

Ollaan niinku kiinnostuneita myös siitä, mitä vanhemmat sanoo. Mut myös se, et kuunnellaan niinku lasta, koska lapsihan se on kuka niinku täällä on. Niinni se on tärkeintä niinku et lapsella on mukavaa ja et kysytään lapsenkin mielipidettä.

Siinä yritetään sit ottaa mukaan sitä lastaki kertomaan siitä päivästä. Et se mun mielestä ihan kiva.

6.5 Asioiden puheeksi ottamisessa oli eroja

Oman ryhmän kasvattajat koettiin pääasiassa helposti lähestyttäviksi ja avoimiksi. Osa vanhemmista koki, että kasvattajien kanssa on helppo ottaa asioita puheeksi. Muutaman mukaan vaikeista asioista keskusteleminen on haastavaa, eivätkä he mielellään tuo näitä esille.

Oman ryhmän kasvattajia niin he on kuitenkin sit tullu jo niin tutuiks että siin pystytään niinku hyvin avoimesti puhumaan ja vaihtamaan kuulumisia.

Mutta tuntuu et on, on hirveen vaikee antaa palautetta sinnepäin.

6.6 Kasvattajia kohtaan esiintyvä tyytymättömyys

Erillisistä vastauksista ilmeni, etteivät vanhemmat olleet kaikilta osin tyytyväisiä kasvattajien viestintään. Vanhemmat olivat esimerkiksi esittäneet toiveen saada tietoa lapsensa tietyistä kehityksen osa-alueesta, mutta tämä ei usein toteutunut. Myös akuutista lapsen hyvinvointiin vaikuttavasta tapahtumasta kertominen jäi toisinaan tekemättä.

Mikä tämä oikeen tämä juttu on sit seuraavana päivänä vasta sanoivat että ainiin unohtu eilen kertoa että ... hyvä kun palasitte mut oisko nyt välitön palaute ollut kiva.

Tilapäiset muutokset henkilöstössä aiheuttivat muutamissa haastateltavissa epävarmuutta. Eräässä vastauksista välittyi huoli siitä, että kerrottu asia lähtee leviämään, jos se kerrotaan naapuriryhmän aikuiselle tai sijaiselle. Haastatteluissa mainittiin myös henkilökunnan suuri vaihtuvuus, jonka myötä luottamus pitää aina rakentaa uudelleen.

Jos on vähän naapuriryhmän aikuinen vaikka siinä niin ei nyt välttämättä kovin mielellään että sitten tuntuu että sitten jos ne lähtee ne asiat sitten leviämään niin se ei tunnu kovin kivalta.

Kun siinä vaihtuu aina henkilökunta niin eihän siinä tietenkään ite niinku heti luota uusiin ihmisiin hirveen helposti.

6.7 Kiireen vaikutus kohtaamisissa

Suurin osa haastateltavista oli sitä mieltä, että kasvattajien kiire haku- ja tuontitilanteessa vaikuttaa siihen, kuinka laajasti asioista voidaan keskustella. Kiireen koettiin aiheuttavan liukuhihnamaista kerrontaa päivästä tai vanhemmalle jäi tunne, että jotain jäi sanomatta. Toisaalta taas muutamat vastaajista kuitenkin kokivat, että tilanteet ovat usein rauhallisia ja keskusteluille jää hyvin aikaa.

On aikaa varsinkin ainakin oman ryhmän aikuisilla.

On siihen aikaa kyllä se keskustelu ei oo silleen hoputusta.

Et ehkä silloin ku ite oli töissä ni silloin ku haki muiden vanhempien kanssa samaan aikaan ni sit siihen ei, tai tulee vähän semmonen olo, että no äkkiä nyt nää tiedot kun tossa jo seuraava odottaa.

6.8 Kehitysehdotukset päiväkodille

Vanhemmat nostivat haastatteluissa muutamia asioita esille, joihin toivoisivat parannusta. Yksi vanhempien vastauksissa eniten mainittu toive oli valokuvien saaminen varhaiskasvatuksesta. Valokuvia kaivattaisiin välillä nähtäväksi esimerkiksi retkiltä ja muista päivän aikana tapahtuneista tilanteista. Usea haastateltava mainitsi myös päiväkodin sähköisen viestintäsovelluksen toimimattomuuden olevan harmillista.

Kyllä mä haluaisin nähä kuvia ihan hirveesti et mitä päivän aikana tapahuu.

Ilmeisesti pitäis tulla niit valokuvii, mut niit ei oo tullu yhtäkään.

Yksittäisiä kehitysehdotuksia vanhemmilta tuli myös muun muassa reaaliaikaisempaan kerrontaan päivästä. Yleisesti toiveena oli myös, ettei tiedon kulkeminen päiväkodin ja kodin välillä riipu siitä, kuka iltpäivällä luovuttaa lapsen vanhemmalle.

Niinku kasvattajat pystyis päivän aikana vaik päivittää niit kuulumisia et ku välillä miettii mitenköhän siel nyt sit aamupäivä on vaikka sujunut tai näin niin tavallaan et sais ehkä sitä niinku tietoa et jotenkin päivän aikanakin.

7 Johtopäätökset

Opinnäytetyön tavoitteena oli vanhempien ja kasvattajien välisen yhteistyön selvittäminen ja tarkasteleminen. Aihetta lähestyttiin haastatteleamalla vanhempia. Tutkimuskysymyksemme koskivat yhteistyötä ja sen toimivuutta sekä lapsen varhaiskasvatuksessa viettämästä ajasta saatavaa tietoa.

Tutkimus osoitti yhteistyön olevan pääosin sujuvaa. Kasvattajat koettiin ammattitaitoisiksi ja helposti lähestyttäviksi. Heitä pidettiin lämpiminä, avoimina ja aidosti lapsista ja yhteistyöstä kiinnostuneina. Hyvän yhteistyön rinnalla vanhemmat kokivat lastensa viihtyvyyden varhaiskasvatuksessa olevan ilmeistä. Vanhemmat näkevät viihtyvyyden tärkeänä ja olennaisena osana lasten arkea. Tämä vaikuttanee suoraan myös vanhempien suhtautumiseen ja ajatuksiin varhaiskasvatuksesta.

Tutkimuksesta selvisi vanhempien olevan suurimmaksi osin tyytyväisiä kasvattajien kanssa käytyyn keskusteluun lapsen päivästä. Päivittäistoimintojen, kuten nukkumisen ja ruokailun lisäksi vanhemmat haluavat kuulla jonkin verran myös tärkeäksi kokemistaan aiheista. Tällainen asia on esimerkiksi hienomotoristen taitojen kehittyminen. Keskustelun haasteiksi kuvautuvat kiire kohtaamistilanteissa sekä eri tekijöistä riippuva tiedonsaannin vähäisyys. Vanhempien antaman tiedon valossa tarve tiedon luonteelle ja määrälle vaihtelevat perhekohtaisesti. Tutkimuksen aikana korostui varhaiskasvattajien ja vanhempien keskinäisen ajatustenvaihdon tärkeys. Vanhempien kanssa olisi hyvä keskustella ennalta, mitä he toivovat yhteistyöltä ja kuinka toimitaan sille asetettujen raa-
mien puitteissa. Koivusen (2009) mukaan vanhempien toiveista yhteistyölle on hyvä olla tietoinen, jotta heidän tarpeisiinsa pystytään vastaamaan (Koivunen 2009: 151-152).

Tulosten perusteella hyvä yhteistyö rakentuu monista eri asioista. Kaikki osapuolet vaikuttavat omalta osaltaan yhteistyön rakentumiseen, kulkuun ja onnistumiseen. Heleniuksen ja Lummelahden (2018) mukaisesti vanhempien kuulluksi tuleminen sekä varhaiskasvattajien helppo lähestyttävyyys ovat merkittäviä tekijöitä yhteistyössä. (Helenius & Lummelahti 2018: 18). Tutkimuksessamme haastateltavien vastaukset ilmensivät samaa. Päiväkotibarometri 2019 -kyselytutkimuksessa noin puolet kaikista vastaajista oli sitä mieltä, että kasvattajilla on usein aikaa kohdata vanhemmat ja antaa riittävästi tietoa lapsen päivästä. Omassa tutkimuksessamme haastateltavat kertoivat myös vastaavista kokemuksista. (Suomen Vanhempainliitto & Förbundet Hem och Skola 2019: 13.)

Koemme vastanneemme työlle asettamiimme tutkimuskysymyksiin sekä saavutta-
neemme sitä myöten tavoitteemme.

8 Pohdinta

Valitsimme työn aiheeksi varhaiskasvatuksessa tapahtuvan yhteistyön, koska se kiinnosti meitä myös ajankohtaisuutensa vuoksi. Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet (2018) -asiakirja oli juuri uudistunut aloittaessamme tutkimuksemme suunnittelun. Varhaiskasvatussuunnitelman perusteissa esiintyvä huoltajien kanssa tehtävä yhteistyö on yksi varhaiskasvattajien työn kulmakivistä. Aiheen valittuamme lähdimme etsimään siihen liittyvää kirjallisuutta ja tutkimuksia. Oli haastavaa löytää tuoretta tietoa, koska kasvatuskumppanuuden käsite on vaihtunut hiljattain huoltajien kanssa tehtävään yhteistyöhön ja suurin osa aineistoista on kasvatuskumppanuuden ajalta. Myös aiheen rajaaminen oli ongelmallista. Yhteistyökumppanin löytäminen vei jonkin verran aikaa, sillä lukuisista yhteydenotoista huolimatta suurimmalta osalta varhaiskasvatuksen yksiköitä emme saaneet vastausta.

Yhteistyökumppanin löydyttyä kohtasimme muutamia haasteita. Tekemämme saatekirjeet haastatteluun jäivät päiväkodin osalta toimittamatta vanhemmille sovituksessa ajassa, mikä viivästytti tutkimuksemme etenemistä. Lisäksi emme saaneet pyytämiamme haastatteluun suostumisesta kertovia lomakkeita takaisin pyynnöstämme huolimatta. Meitä jäi pohdituttamaan, olisiko mahdollisia haastateltavia ollut todellista enemmän. Haastattelut vaihtelivat sekä pituudeltaan että hyödynnettävyydeltään. Haastattelun sisältö vaihteli sen mukaan, mitä ja kuinka syvällisesti kukin haastateltava oli valmis kertomaan kokemuksistaan. Alkuperäisestä suunnitelmasta poiketen osa haastatteluista pidettiin puhelimitse aikataulullisista syistä ja vanhempien toiveista johtuen. Koimme, että haastattelujen tunnelma oli luottamuksellinen ja vanhemmat pystyivät avoimesti kertomaan myös arkaluoteisempiakin asioita. Toisaalta meitä jäi mietityttämään erään haastattelun järjestäminen tilassa, jossa meille ei mahdollistettu kunnollista työrauhaa. Tämä on saattanut vaikuttaa siihen, kuinka rehellisesti haastateltava on kysymyksiin vastannut.

Rajasimme haastateltavat 3-4 -vuotiaiden lasten vanhempiin. Mielestämme tämä toimi hyvin, koska rajauksen avulla lasten kehitystaso ja -tarpeet olivat jokseenkin samansuuntaiset. Osalla haastateltavista oli useampi eri-ikäinen lapsi samassa päiväkodissa. Tämä on saattanut vaikuttaa keskusteluihin jonkin verran, sillä yhteistyön rajaaminen lasten omien ryhmien varhaiskasvattajien välille oli häilyvää.

Tutkimustulokset eivät pienen otantansa vuoksi ole yleistettävissä koskemaan laajemmin varhaiskasvatusta, mutta yhteistyöpäiväkodin arkea ne kuvastavat joiltakin osin.

Vanhempien vastauksissa esiin nousseissa ajatuksissa oli paljon yhteneväisyyksiä toisiinsa nähden. Vuonna 2019 tehdyssä Päiväkotibarometrissa selvitettiin samankaltaisia asioita, ja ne vastasivat osittain tutkimuksemme tuloksia (Suomen Vanhempainliitto ja Förbundet Hem och Skola 2020). Jokainen varhaiskasvatuksen henkilöstöön kuuluva voi kiinnittää huomiota tutkimuksen keskeisiin seikkoihin. Sekä omaa että työyhteisönsä toimintaa on hyvä tarkastella ja pohtia rakentavasti. Tutkimuksesta saadun tiedon avulla toimintakulttuuria voidaan kehittää vastaamaan paremmin vanhempien ja lasten tarpeita.

Näin jälkikäteen pohdimme, että olisimme voineet toteuttaa haastattelun hieman eri lailla. Huomasimme, että haastateltavien vastausten laajuudessa oli paljon vaihtelua. Kysymystemme muotoilu olisi voinut kannustaa vanhempia puhumaan syvällisemmin sekä pohtimaan yhteistyötä vielä tarkemmin. Toisaalta taas paljon voi olla selitettävissä myös jokaisen vastaajan yksilöllisillä piirteillä. Olemme useasti palanneet alussa tekemäämme aiheen rajaukseen. Aihetta olisi toki voinut lähestyä useammaltakin kannalta ja tarkastella tutkimuksemme ulkopuolelle jääneitä käsitteitä. Uskomme kuitenkin saavuttaneemme pintapuolista raapaisua paremman kuvan yhteistyön tilasta yhteistyöpäiväkodissamme.

Lähteet

Ahonen, Liisa 2017. Haastavat kasvatustilanteet: Lämpimän vuorovaikutuksen käsikirja. Jyväskylä: PS-kustannus.

Alasuutari Maarit 2010. Suunniteltu lapsuus. Keskustelut lapsen varhaiskasvatuksesta päivähoitossa. Tampere: Vastapaino.

Arene 2018. Ammattikorkeakoulujen opinnäytetöiden eettiset suositukset. Saatavana osoitteessa: <http://www.arene.fi/wp-content/uploads/Raportit/2020/AMMATTIKORKEAKOULUJEN%20OPINN%C3%84YTET%C3%96IDEN%20EETTISET%20SUOSITUKSET%202020.pdf?_t=1578480382>. Luettu 1.10.2020.

Heinonen, Hanna & Iivonen, Esa & Korhonen, Merja & Lahtinen, Nina & Muuronen, Kaisu & Semi, Ritva & Siimes, Ulla 2016. Lasten oikeudet ja aikuisten vastuut varhaiskasvatuksessa. Jyväskylä: PS-Kustannus.

Helenius, Aili & Lummelahti, Leena 2018. Varhaiskasvatus: Perusteita. Helsinki: Books on Demand.

Hirsjärvi, Sirkka & Remes, Pirkko & Sajavaara, Paula 1997. Tutki ja kirjoita. Helsinki: Kustannusosakeyhtiö Tammi.

Horppu, Sari & Leppämäki, Päivi & Nurmiranta, Hanna 2009. Kehityspsykologiaa lapsuudesta vanhuuteen. Helsinki: Kirjapaja.

Junttila, Henna 2004. Johdanto. Teoksessa Keskinen, Soili & Virjonen, Heli (toim.): Vanhemmuuden ja lapsen kasvun tukeminen päivähoitossa. Helsinki: Kustannusosakeyhtiö Tammi. 12-17.

Koivula, Maija 2004. Vanhempien kokemuksia perhetyöstä päiväkodissa. Teoksessa: Keskinen, Soili & Virjonen, Heli (toim.): Vanhemmuuden ja lapsen kasvun tukeminen päivähoitossa. Helsinki: Kustannusosakeyhtiö Tammi. 73-104.

Kananen, Jorma 2019. Opinnäytetyön ja pro gradun pikaopas. Avain opinnäytetyön ja pro gradun kirjoittamiseen. Jyväskylä: Jyväskylän ammattikorkeakoulu.

Karhuniemi, Terhi 2013. Kodin ja koulun välinen viestintä. Teoksessa Lämsä, Anna-Liisa (toim.): Verkosto vahvaksi. Toimiva vuorovaikutus perheiden kanssa. Jyväskylä: PS-kustannus. 71-93.

Karikoski, Hannele & Tiilikka, Aila 2016. Eheä kasvunpolku - haaste yhteistyölle. Teoksessa Hujala, Eeva & Turja, Leena (toim.): Varhaiskasvatuksen käsikirja. 3., päivitetty painos. Jyväskylä: PS-kustannus. 78-93.

Kaskela, Marja & Kekkonen, Marjatta 2006: Kasvatuskumppanuus kannattelee lasta - Opas varhaiskasvatuksen kehittämiseen. Helsinki: Stakes.

Kauppila, Reijo A. 2006. Vuorovaikutus- ja sosiaaliset taidot. Vuorovaikutusopas opettajille ja opiskelijoille. Jyväskylä: PS-kustannus.

Koivunen, Pirjo Leena 2009: Hyvä päivähoito - työkaluja sujuvaan arkeen. Jyväskylä: PS-kustannus.

Koivunen, Pirjo-Leena & Lehtinen, Taisto 2015. Kasvu kiikarissa. Havainnoinnin käsikirja varhaiskasvattajille. Jyväskylä: PS-kustannus.

Launonen, Kaisa n.d. Varhainen vuorovaikutus. Papunet.net. 3-6. Saatavana osoitteessa: <http://papunet.net/tietoa/fileadmin/muut/vuorovaikutus/Vuorovaikutus_110609.pdf>. Luettu 9.10.2019.

Lyyra, Virpi 2004. Vanhemmuutta vahvistavia keskusteluja päivähoitossa - perheterapeuttisia näkökulmia kasvatuskumppanuuteen. Teoksessa Keskinen, Soili & Virjonen, Heli (toim.): Vanhemmuuden ja lapsen kasvun tukeminen päivähoitossa. Helsinki: Kustannusosakeyhtiö Tammi. 106-124.

Lämsä, Anna-Liisa 2013. Mistä kasvatuskumppanuudessa on kyse. Teoksessa Lämsä, Anna-Liisa (toim.): Verkosto vahvaksi. Toimiva vuorovaikutus perheiden kanssa. Jyväskylä: PS-kustannus. 49-67.

Moilanen, Pentti & Rähä, Pekka 2015. Merkitysrakenteiden tulkinta. Teoksessa Valli, Raine & Aaltola, Juhani (toim.): Ikkunoita tutkimusmetodeihin 2. 4., uudistettu painos. Jyväskylä: PS-kustannus. 52-73.

Mykkänen, Johanna & Böök, Marja Leena 2017. Moninaiset perheet ja varhaiskasvatus. Teoksessa Koivula, Merja & Siippainen, Anna & Paula Eerola-Pennanen, Paula (toim.): Valloittava varhaiskasvatus. Oppimista, osallisuutta ja hyvinvointia. Tampere: Kustannusosakeyhtiö Vastapaino Oy 2017. Luku 4.

Nurmi, Jari-Erik & Ahonen, Timo & Lyytinen, Heikki & Lyytinen, Paula & Pulkkinen, Lea & Ruoppila, Isto 2014. Ihmisen psykologinen kehitys. Jyväskylä: PS-kustannus.

OAJ Opetusalan Ammattijärjestö 2019. OECD: Suomessa varhaiskasvatukseen osallistuminen edelleen kansainvälisesti vertaillen alhaista. Saatavana osoitteessa: <<https://www.vol.fi/uutiset/oecd-suomessa-varhaiskasvatukseen-osallistuminen-edelleen-kansainvalisesti-vertaillen-alhaista/>>. Luettu 15.11.2019.

OECD 2019. Education at a Glance 2019. Country note. Saatavana osoitteessa: <https://www.oecd.org/education/education-at-a-glance/EAG2019_CN_FIN.pdf>. Luettu 10.9.2020.

Ojanen, Tuija & Ritmala, Marjo & Sivén, Tuula & Vihunen, Riitta & Vilén, Marika 2010. Lapsen aika. Helsinki: WSOYpro Oy.

Opetushallitus 2020. Pedagoginen dokumentointi. Saatavana osoitteessa: <<https://www.oph.fi/fi/koulutus-ja-tutkinnot/pedagoginen-dokumentointi>>. Luettu 1.10.2020.

Opetushallitus n.d. Mitä on. varhaiskasvatus? Saatavana osoitteessa: <<https://www.oph.fi/fi/koulutus-ja-tutkinnot/mita-varhaiskasvatus>>. Luettu 15.11.2019.

Räihä, Hannele 2004. Perheen vuorovaikutus ja lapsen kehitys. Teoksessa Keskinen, Soili & Virjonen, Heli (toim.): Vanhemmuuden ja lapsen kasvun tukeminen päivähoitossa. Helsinki: Kustannusosakeyhtiö Tammi. 125-137.

Salminen, Jenni 2017. Kasvattaja lasten kehityksen ja oppimisen tukijana. Teoksessa Koivula, Merja & Siippainen, Anna & Paula Eerola-Pennanen, Paula (toim.): Valloittava varhaiskasvatus. Oppimista, osallisuutta ja hyvinvointia. E-kirja. Tampere: Kustannusosakeyhtiö Vastapaino Oy 2017. Luku 9.

Suomen Kuntaliitto 2013. Työyhteisö viestii jotta olisi olemassa - Kunta-alan työyhteisöviestinnän opas. Kuntaliiton verkkojulkaisu. Hagerlund, Tony & Kaukopuro-Klemetti (toim.). Saatavana osoitteessa: <https://www.kuntaliitto.fi/sites/default/files/media/file/tyoyhteiso_viestii_ebook.pdf>. Luettu 3.12.2019.

Suomen Vanhempainliitto ja Förbundet Hem och Skola 2020. Päiväkotibarometri 2019. Kurahousupuheesta kohti aitoa osallisuutta. Päiväkotilasten vanhempien näkemyksiä osallisuudesta ja kodin ja päiväkodin yhteistyöstä.

THL 2017. Luo luottamusta – Suojele lasta. Saatavana osoitteessa: <https://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/136183/Luo%20luottamusta%20suojele%20lasta_2019_1010%20s%20prf.pdf?sequence=7&isAllowed=y>. Luettu 1.9.2020.

THL 2018. Varhaiskasvatus 2018. Saatavana osoitteessa: <<https://thl.fi/fi/tilastot-ja-data/tilastot-aiheittain/lapset-nuoret-ja-perheet/varhaiskasvatus/lasten-paivahoito>>. Liitetäulukko 1a.

THL 2020. Varhaiskasvatus 2019. Varhaiskasvatuksessa käytetään palveluseteliä yhä useammin. Tilastoraportti 33. Saatavana osoitteessa: <https://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/140541/Tr33_20.pdf?sequence=5&isAllowed=y>. Luettu 1.10.2020.

Touhula n.d. Saatavana osoitteessa: <<https://touhula.fi/>>. Luettu 11.9.2020.

Vantaan kaupunki n.d. Yksityinen varhaiskasvatus. Saatavana osoitteessa: <https://www.vantaa.fi/varhaiskasvatus_ja_koulutus/varhaiskasvatus/yksityinen_varhaiskasvatus>. Luettu 11.10.2019.

Vantaan varhaiskasvatussuunnitelma 2019. Vantaan kaupunki. Saatavana osoitteessa: <https://www.vantaa.fi/instancedata/prime_product_julkaisu/vantaa/embeds/vantaawwwstructure/146338_Vantaan_varhaiskasvatussuunnitelma_2019.pdf>. Luettu 10.10.2020.

Varhaiskasvatuslaki 2018/540. Annettu Helsingissä 13.7.2018.

Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2018. Opetushallitus. Saatavana osoitteessa: <https://www.oph.fi/sites/default/files/documents/varhaiskasvatussuunnitelman_perusteet.pdf>. Luettu 10.10.2019.

Venninen, Tuulikki & Leinonen, Jonna & Rautavaara-Hämäläinen, Maija & Purola, Karoliina 2011. "Lähes aina haettaessa sanotaan, että ihan ok päivä - mitä se lopulta tarkoittaa?". Lasten vanhempien ja henkilökunnan osallisuus pääkaupunkiseudun päiväkodeissa. Työpapereita 2. Helsinki: Socca Pääkaupunkiseudun sosiaalialan osaamiskeskus.

Viestintäkeskus n.d. Viestintätietoa. Saatavana osoitteessa: <<http://www.viestintakeskus.fi/fi/Viestint%C3%A4tietoa.html>>. Luettu 11.10.2019.

Vilka, Hanna 2015. Tutki ja kehitä. Jyväskylä: PS-kustannus.

Väestöliitto n.d. Vuorovaikutus. Saatavana osoitteessa: <<https://www.vaestoliitto.fi/nuoret/mina-ja-muut/ihmissuhteet/vuorovaikutus/>>. Luettu 11.10.2019.

3-4 -vuotiaiden lasten vanhemmille

22.11.2019

Hei!

Olemme Metropolia Ammattikorkeakoulun sosionomiopiskelijoita ja tekemässä opinnäytetyötämme vanhempien ja varhaiskasvattajien välisestä vuorovaikutuksesta, tiedonkultasta ja yhteistyöstä.

Haluaisimme selvittää vanhempien näkemyksiä aiheesta haastattelun muodossa.

Olisimme kiitollisia, mikäli teiltä löytyisi hetki aikaa (n. 15-30 minuuttia) vastata kysymyksiimme ennalta sovittuna ajankohtana. Haastattelut pyritään tekemään joulukuun aikana. Haastatteluajkojen sopimiseksi pyydämme teitä ilmoittamaan yhteystietonne.

Henkilö- ja yhteystietonne ovat vain meidän käyttöömmme. Haastatteluaineisto kerätään ainoastaan opinnäytetyötämme varten eikä yksittäinen vastaaja ole siitä tunnistettavissa. Haastatteluaineisto hävitetään asianmukaisesti työmme valmistuttua.

Palauttaisitteko alla olevan osion ryhmänne varhaiskasvattajalle 2.12. mennessä.

Kiittäen,

Noora Roininen ja Emma Roivas

Lapsen ryhmän nimi:

Vanhemman nimi:

Puhelinnumero ja/tai sähköposti:

Haluan osallistua haastatteluun: Kyllä Ei

Teemahaastattelu vanhemmille

Taustaa

Lapsen aloitus päivähoidossa

Päiväkodin ja/tai ryhmän vaihtuminen / pysyminen samana (mitä, milloin?)

Ryhmän kasvattajien pysyvyys / vaihtuvuus (miten mahdollinen vaihtuvuus näkynyt: lapsi, perhe, yhteistyö?)

Tiedonsaanti ja viestintä

Lapsen päivästä kertominen (kasvattajat)

Tiedonsaannin ja viestinnän tavat

Eri viestintävälineet ja -kanavat (kuvat yms.): toimivuus, hyödyllisyys

Perheen tarpeet tiedolle

Mahdolliset toiveet / muutostarpeet

Palautteen antaminen / kysyminen (jos, päiväkodin reagointi?)

Vuorovaikutus ja yhteistyö

Kasvattajien kiinnostus: lapsi, perhe, yhteistyö

Kasvattajien vuorovaikutustapa ja asenne

Asioiden ja huolien puheeksi ottamisen helppous

Kokemus ajan riittävydestä päivittäisiin keskusteluihin (tuonti- ja hakutilanteet)

Päivittäiskeskustelujen merkitys perheille

Vanhempien näkemys hyvästä yhteistyöstä

Kokemukset yhteistyön haasteista

Yhteenveto ja kokonaisarvio

Vanhempien ja kasvattajien välinen yhteistyö

Vuorovaikutus

Tiedonkulku ja viestintä